

İngiliz arkeolog Mellaart'ın bahsettiği evde kimse yok!

Milyarlık DORAK

HAZİNESİ HÂLÂ KAYIP

Bir yazı ve uyanma — Kopan kıyamet — Milyarlık hazineler — Neler vardı? — Bilim adamı mı, yoksa... — Târiflere bakarsanız — Köylüler konuşuyor — Sürülen yanlış iz — Burda böyle bir kimse yoktur — İddia değil suçlama — Susanlar...

JAMES MELLAART
Herseyi biliyor, ama...

BİR BAŞKA AĞIZ

SUSAN ADAM...

1959 yılı ortalarına doğru, İngiltere'nin ünlü

dergisi «The Illustrated London News» de yayınlanan James Mellaart imzalı bir yazı, uzun bir süre sonra — ancak 1962'de — bütün Türkiye'de duyulabildi ve ortalığı birbirine kattı. Üç yıl sonra farkına varılan yazıda başarılı bir arkeolog olarak tanınan James Mellaart, Bursa'nın Dorak köyünde yapılmış bir kazıda çıkarılanları «Ur kral mezarlığının bulunmasından sonra yapılmış en önemli keşif» diye niteliyor, ardından da konuyla ilgili bilimsel açıklamalara giriyordu.

Türkiye gazeteleri, buradan yola çıkarak olayı kamu oyununa «Milyarlık tarihi bir kral hazinesi kaçırıldı» diye duyurdular.

DORAK HAZİNELERİ

BULUNAN mezarlar Yortan uygarlığına aitti ve «Türkiyenin kuzey - batı sınırında Marmara denizi yakınındaki Apolyont golünün güney

James Mellaart'ın yazısında ayrıca açıkladığına göre; Dorak kral hazineleri içinde şunlar yer alıyordu:

1 Uzerindeki bütün ziynet eşyası altın, gümüş ve pırlanta olan dördü gümüş, biri som altından yapılmış beş adet heykel.

2 Altından mamul dört adet merasim baltası.

3 Kabzaları altın, gümüş, fil-dişi ve kehribarla kaplı on beş adet hançer.

4 Pırlanta, zümrüt, altın ve gümüşten yapılmış dört adet kemerle büyük bilezik.

5 Biri som altın topuzlu öbürü pembe damarlı mermer topuzlu altın ve gümüş ve kehribarla süslü iki kraliyet asası.

6 Altın ve gümüşten yapılmış yedi adet su ve şarap kabı.

Toplam değer olarak, Dorak kral mezarlarından çıkarılanlar için «Milyarlar eder» deniliyordu. Bu mezarlarda bulunan eşyalardan «Mısır Firavununun hediyesi olduğu anlaşılan taht hariç, hiç bir eşya yabancı menşeli değildi. Mahalli el sanatlarının incelik ve zerafeti, bu mezarlarda bulunan beş heykelcik de gayet güzel ispat etmek te» idi.

ARKEOLOG Mellaart, bilim dünyasına bu gerçekten önemli açıklamayı yaptıktan sonra da Türkiye'de bu lunuyordu. Üstelik karşı bir Türkül. Mellaart, konuyla ilgili bütün sorulara karşı inatçı bir direnme gösterdi. Dorak hazinelerini nerde ve kimde görmüş tü, şimdi bunlar nerede idiler, kimlerin elinde bulunuyordu?

Mellaart konuşmayı susmakta devam etti. Çok sıkıştığında da, kaçamak karşılıklar veriyor, işi savuşturmaya bakıyordu. Mellaart'a göre, Dorak köyündeki kazılar yeni değildi ve Yunan işgali sıralarında yapılmıştı. Fakat, yerinde yapılan so-ruşturmalarda bunun gerçek ol-madığı; kazıların 1953-55 yılları arasında ve gizliden gizliye yapıldığı doğrusuna kolayca-cık varılırdı.

Dorak köylüleri ve eski muhtar İbrahim Sevin, o yıllarda köylerine bir kazı heyetinin geldiğini ve bir süre kalarak çalıştıklarını rahatlıkla hatırlıyor. Hatta bu heyet içinde «orta boylu, sarışın, şışman ve Türkçe konuşabilen» bir yabancı ile —ki bu tarifler Mellaart ile eşine pek benziyordu— «esmer bir kadın da vardı.»

THE ILLUSTRATED LONDON NEWS

THE ROYAL TREASURE OF DORAK—A FIRST AND EXCLUSIVE REPORT OF A CLANDESTINE EXCAVATION WHICH LED TO THE MOST IMPORTANT DISCOVERY SINCE THE ROYAL TOMBS OF UR.

By JAMES MELLAART, Assistant Director, The British Institute of Archaeology, Ankara.

On account of the circumstances of this discovery, no photographs whatever are yet available and all our illustrations, both black and white and coloured, are

copper) battle-axe of shaft-hole type, with plain gold-encased wooden handle, a flat axe of the same material and a pair of nine swords and

JAMES MELLAART'ın FIRTINA KOPARAN YAZISI — Milyarlık hazine nerede?

HAZINE NERDEYDİ

DURUM böyle olunca, Mellaart'ın üstüne üstüne gidildi ve soruşturmalar derinleştirildi. Mellaart, sonunda ağızındaki baklayı çıkardı: «Olaydan Eski Eserler Umum Müdürlüğünü haberdar etmiştim. Soruşturma dosyasına bakıldığında Mellaart'ın dediklerinin gerçek olduğu anlaşıldı. Dorak hazineleri İzmir'de, Kızım Dirik caddesindeki 217 numaralı evde ve Anna Papastrati'deydi.

Mellaart'a göre, «Anna Papastrati, 24 yaşında ve bekârdır. Amerikan Haberler Merkezi (USIS) ile NATO sekreterliğinde çalışmaktadır. Eserleri bana gösterdiğinde kazı sırasında çekilen resimleri de vermişti. Ben bu karşılaşmadan sonra kendisiyle birkaç defa da mektuplaşmışım.»

Mellaart, gerçi böyle diyordu ama, Kızım Dirik caddesinde ne 217 numara ne de ev vardı ve çevrede Anna Papastrati diye bir kimse tanınmıyordu.

Aynı gün, Mustafakemalpaşalı bir genç yeni bir iddia ile ortaya çıktı ve ünlü arkeologu suçladı:

«1955 yılında Mr. Mellaart bana müraa'at ederek Dorak'a gitmek istediğini, kendisine klavuz bulmamı söyledi. Yanında esmer ve İstanbul şivesi ile konuşan bir kadın bulunuyordu. Kendilerine «Dorak'ta ne yapacaksınız?» diye sordum. Bana «Kömitir arayacağız.» dediler. Ruhsatları olup olmadığını araştırdım: «Var...» dediler. Fakat kendilerine klavuz veremedim.»

Bu, bir iddia değil, gerçekte bir suçlamaydı. Mustafakemalpaşalı genç ayrıca sözlerine şunu da ekliyordu: «Mr. Mellaart, beni gördüğü takdirde mutlaka hatırlayacaktır...»

Sonra? Gazeteler birkaç gün geçince olayı unuttular. Halk da unuttu, yetkililer de; herkes unuttu. Geriye, kala kala, 474.14A sayılı «Dorak Hazineleri Dosyası» kaldı.

YARIN:

Mellaart bana dedi ki...

DORAK HAZİNELERİ

BULUNAN mezarlar Yortan uygarlığına aitti ve «Türkiyenin kuzey - batısında Marmara denizi yakınındaki Apolyont golünün güney kıyısında (Bursaya bağlı) Dorak köyü civarındaki bir tepenin yamacında iki kral lâhdi ile iki hizmetkâr sandukasından ibaret küçük bir mezarlık»tı. Kazı sırasında yapılan dikkatli bir inceleme sonunda, çevrede başka hiç bir mezarın bulunmadığı anlaşılmıştı. «Görünüşe göre, bir numaralı mezarda yalnız başına bir kral, iki numaralı mezarda bir kral ve kraliçe, diğer mezarlarda da kral ailesinin iki hizmetkârı gömülüydü. Hizmetkârların gömüldükleri Pihos mezarları Yortan, Babaköy ve Bayındırda bulunan mezarlara benziyordu.» Babaköy ve Bayındır, Yortan uygarlığının en ünlü mezarlarının olduğu yerlerdir. «Kral mezarlarında bulunan çanak çömlek yine Yortan tipindeydi. Batı Anadolu bundan başka kral mezarı bulunmadığı için, bu keşif, büyük önemi haizdir.»